

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки

Кафедра обліку та аудиту

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної і
навчальної роботи та рекрутації

проф. Гаврилюк С.В. _____

Протокол №__ від _____ 2018 р.

ПРОГРАМА

вибіркової навчальної дисципліни

ДЕМОГРАФІЯ

підготовки

бакалавра

спеціальності

071 Облік і оподаткування

освітньої програми (спеціалізації)

Облік і аудит

спеціальності

072 Фінанси, банківська справа і страхування

освітньої програми (спеціалізації)

Фінанси і кредит

спеціальності

076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

освітньої програми (спеціалізації)

Економіка підприємства

спеціальності

051 Економіка

освітньої програми (спеціалізації)

Аналітична економіка

Луцьк – 2018

Програма навчальної дисципліни «Демографія» підготовки бакалавра, галузі знань 07 «Управління і адміністрування», спеціальності 071 «Облік і оподаткування», за освітньою програмою «Облік і аудит»; спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа і страхування», за освітньою програмою «Фінанси і кредит»; спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», за освітньою програмою «Економіка підприємства»; галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки», спеціальності 051 «Економіка», за освітньою програмою «Аналітична економіка»

Розробник: Бегун С.І., доцент кафедри обліку і аудиту, к.е.н., доцент

Рецензент: Кулинич М.Б., доцент кафедри обліку та аудиту, к.е.н., доцент

Програма навчальної дисципліни «Демографія» затверджена на засіданні кафедри обліку і аудиту
протокол № 5 від 18.01.2018 р.

Завідувач кафедри: _____ (доц. Шворак А.М.).

Програма навчальної дисципліни «Демографія»
схвалена науково-методичною комісією факультету економіки та управління
протокол № 7 від 07.02.2018 р.

Голова науково-методичної комісії
факультету економіки та управління _____ доц.. Бегун С.І

Програма навчальної дисципліни «Демографія» схвалена науково-методичною радою Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	07 «Управління і адміністрування», спеціальності 071 «Облік і оподаткування», за освітньою програмою «Облік і аудит»; спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа і страхування», за освітньою програмою «Фінанси і кредит»; спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», за освітньою програмою «Економіка підприємства»; галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки», спеціальності 051 «Економіка», за освітньою програмою «Аналітична економіка»	Вибіркова
Кількість годин/кредитів 120/ 4		Рік навчання 2
ІНДЗ: €		Семестр 4-ий
		Лекції 22 год.
		Практичні: 20 год.
		Консультації: 8 год.
	Самостійна робота: 70 год.	
		Форма контролю: залік

Таблиця 2

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Заочна форма навчання	07 «Управління і адміністрування», спеціальності 071 «Облік і оподаткування», за освітньою програмою «Облік і аудит»; спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа і страхування», за освітньою програмою «Фінанси і кредит»; спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», за освітньою програмою «Економіка підприємства»	Вибіркова
Кількість годин/кредитів 120/ 4		Рік навчання 2
ІНДЗ: €		Семестр 4-ий
		Лекції 6 год.
		Практичні: 4 год.
		Консультації: 16 год.
	Самостійна робота: 94 год.	
		Форма контролю: залік

2. АНОТАЦІЯ КУРСУ:

Дисципліна «Демографія» належить до переліку вибірових навчальних дисциплін за освітнім ступенем «Бакалавр». Предметом вивчення навчальної дисципліни є відтворення населення, безперервне оновлення його чисельності та структур через зміну поколінь. Мета дисципліни – надати студентам знання та навички аналізу демографічних процесів, статистичної оцінки та опису закономірностей відтворення населення певного регіону в конкретних умовах

часу.

3. КОМПЕТЕНЦІЇ

До кінця навчання студенти будуть компетентними у таких питаннях:

застосовувати методи статистичного спостереження для формування масиву первинних даних для демографічного дослідження;

здійснювати оброблення первинних даних з метою одержання узагальнюючих показників, рядів розподілу, відносних, середніх величин, показників варіації тощо щодо демографічних явищ і процесів;

виконувати необхідні аналітичні розрахунки із застосуванням комп'ютерної техніки у відповідності із метою демографічного дослідження, наявною вихідною статистичною інформацією;

здійснювати аналіз демографічних явищ і процесів на рівні регіону та країни, інтерпретацію одержаних результатів, робити обгрунтовані висновки та прогнозні розрахунки.

4. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Структура навчальної дисципліни для денної форми навчання представляється у вигляді таблиці 3

Таблиця 3

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	Усього	у тому числі			
		Лек.	Практ	Конс	Сам раб.
<i>Змістовий модуль 1. Методологічні засади та джерела даних демографії</i>					
Тема 1. Методологічні засади демографії	17	4	2	1	10
Тема 2. Чисельність населення та його склад	20	4	4	2	10
Тема 3. Смертність і тривалість життя населення	19	4	4	1	10
<i>Змістовий модуль 2. Процеси відтворення населення</i>					
Тема 4. Шлюбність і розлучуваність	15	2	2	1	10
Тема 5. Народжуваність і планування сім'ї	19	4	4	1	10
Тема 6. Відтворення населення	15	2	2	1	10
Тема 7. Міграція населення	15	2	2	1	10
Разом за семестр	120	22	20	8	70

Структура навчальної дисципліни для заочної форми навчання представляється у вигляді таблиці 4

Таблиця 4

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	Усього	у тому числі			
		Лек.	Практ	Конс	Сам раб.
<i>Змістовий модуль 1. Методологічні засади та джерела даних демографії</i>					
Тема 1. Методологічні засади демографії	10	2	-	4	4
Тема 2. Чисельність населення та його склад	10	2	2	2	4
Тема 3. Смертність і тривалість життя населення	9	2	1	2	4
<i>Змістовий модуль 2. Процеси відтворення населення</i>					
Тема 4. Шлюбність і розлучуваність	26	-	-	2	24
Тема 5. Народжуваність і планування сім'ї	27	-	1	2	24
Тема 6. Відтворення населення	20	-	-	2	18
Тема 7. Міграція населення	18	-	-	2	16
Разом за семестр	120	6	4	16	94

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

Самостійна робота передбачає написання рефератів на теми:

1. Виникнення демографії.
2. Розвиток демографічної науки в Україні
3. Основні демографічні проблеми сучасного світу
4. Завдання демографічної науки
5. Закони населення.
6. Демографічний перехід.
7. Демографічна революція.
8. Демографічний перехід в Україні.
9. Сучасна демографічна ситуація в Україні.
10. Склад населення за статтю.
11. Структура населення за віком.
12. Графічні методи аналізу статево-вікової структури населення.
13. Тип статево-вікової структури.
14. Старіння населення.
15. Сучасна статево-вікова структура населення України.
16. Джерела відомостей про склад населення за віком та статтю.
17. Сім'я та її функції.
18. Групування сімей за родинними ознаками.
19. Поняття національності та завдання демографічної науки у вивченні національних питань.
20. Основні показники національного складу населення і його динаміка.
21. Комплексне використання показників руху населення.

22. Вибір методу стандартизації і стандартного населення.
23. Вимірювання впливу структурних факторів на коефіцієнти інтенсивності руху населення.
24. Демографічний стан.
25. імовірність зміни демографічного стану.
26. Метод умовного і реального покоління.
27. Над смертність і її вимірювання.
28. Фактори смертності.
29. Причини смерті.
30. Смертність немовлят.
31. Організаційні і програмно-методологічні питання поточного обліку природного руху населення.
32. Організаційні і програмно-методологічні питання поточного обліку механічного руху населення.
33. Програма розробки актів громадянського стану.
34. Переписи населення в сучасному світі, їх значення.
35. Основні принципи проведення перепису населення.
36. Організаційні питання проведення перепису.
37. програма перепису населення.
38. Історія переписів населення світу.
39. Обліки і переписи населення на території сучасної України.
40. Перший Всеукраїнський перепис населення.

6. ВИДИ (ФОРМИ) ІНДИВІДУАЛЬНИХ НАУКОВО-ДОСЛІДНИХ ЗАВДАНЬ (ІНДЗ)

ІНДЗ для студентів денної форми навчання передбачає три розрахунково-аналітичні письмових роботи з тем: 1. Чисельність населення та його склад, 2. Смертність і тривалість життя населення, 3. Шлюбність і розлучуваність. Критерії оцінювання: 1 робота оцінюється в 8 балів, 2 і 3 – в 4 бали (максимальна кількість балів за три роботи – 16 балів). ІНДЗ для студентів заочної форми навчання передбачає написання контрольної роботи відповідного варіанту.

7. РОЗПОДІЛ БАЛІВ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

В процесі вивчення дисципліни використовуються наступні методи оцінювання навчальної роботи студента за 100-бальною шкалою:

- поточне тестування та опитування;
- підсумкове тестування по кожному змістовому модулю;

- оцінювання виконання ІНДЗ;
- залік.

Підсумковий бал (за 100-бальної шкалою) з даного курсу студент може набрати двома способами: з урахуванням балів набраних за результатами модульних контрольних робіт без здачі заліку та без урахування цих балів, але зі здачею письмового заліку. В першому випадку поточна семестрова оцінка визначється як сума трьох складових:

- сумарної кількості балів за поточне тестування з відповідних тем(24 бали)
- оцінки за самостійну роботу (16 балів)
- сумарна кількість балів за модульні контрольні (60 балів) у формі комп'ютерного тестування у системі тестування OpenTest.

В другому випадку (якщо студент протягом семестру не набрав 60 балів або хоче підвищити свій рейтинг – бали за модульні контрольні роботи не враховуються) визначається як сума трьох складових:

- сумарної кількості балів за поточне тестування з відповідних тем (24 бали)
- оцінки за самостійну роботу (16 балів)
- залік (максимум 60 балів, у формі комп'ютерного тестування у системі тестування OpenTest).

- Таблиця 5

Поточний контроль (мах = 40 балів)											Модульний контроль (мах = 60 балів)		Загальна кількість балів	
Модуль 1						Модуль 2					Модуль 3			
Змістовий модуль 1						Змістовий модуль 2					ІНДЗ	МКР1	МКР2	
T1	T1	T2	T2	T3	T3	T4	T5	T5	T6	T6				
12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12				
Середня (12 балів)						Середня (12 балів)								

Відповіді за поточним тестуванням оцінюються за 12-бальною шкалою. За змістовий модуль виставляється середня арифметична із отриманих оцінок. Після змістових модулів проводяться контрольні роботи які оцінюються

по 30 балів відповідно (в сумі 60 балів).

Шкала оцінювання

Таблиця 6

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	Зараховано
82 – 89	
75 - 81	
67 -74	
60 - 66	
1 – 59	не зараховано (з можливістю повторного складання)

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Бегун С. І. Методичні вказівки з курсу демографія / С. І. Бегун // [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://esnuir.eenu.edu.ua/handle/123456789/776>
2. Бегун С. І. Методичні вказівки з демографії для самостійної та індивідуальної роботи / С. І. Бегун // [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://esnuir.eenu.edu.ua/handle/123456789/775>
3. Борисов А. Демографія: [Учень для вузов] / А. Борисов. – М.: Нота Бене Медиа Трейд Комп., 2003. – 344 с.
4. Всеукраїнський перепис населення: методологія та організація: [Навч. посіб.] / Під заг. ред. В. О. Парфенцевої. – К.: Вид-во Держкомстату України, 2001. – 336 с.
5. Демографічна криза в Україні. Проблеми дослідження, витоки, складові, напрямки протидії / За ред. В. С.Стещенко. – К.: НАН України, Ін-т економіки, 2001. – 560 с.
6. Дорошенко Л. С. Демографія : Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. – К. : МАУП, 2005. – 112 с.
7. Драган О.І. Демографія: [Електронний ресурс]: конспект лекцій для студентів напряму підготовки 6.030505 «Управління персоналом та економіка праці» денної форми навчання / О. І. Драган., Т.І. Тертична. – К.: НУХТ, 2014. – 132 с.
8. Медков В. М. Демографія: [Уч. пособ.] / В. М. Медков. – Ростов-на-Дону: «Феникс», 2002. – 448 с.
9. Медков В. М. Демографія: [Учебник] / В. М. Медков. – [2-е изд.] – М.: ИНФРА-М, 2007. – 683 с.
10. Муромцева Ю. І. Демографія : [Навчальний посібник] / Ю. І. Муромцева. – К.: Кондор, 2008. – 300 с.
11. Пальян З. О. Демографічна статистика: [Навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц.] / З. О. Кальян. – К.: КНЕУ, 2003. – 132 с.
12. Підгорний А. З. Демографічна статистика: Навч. посібник / А. З. Підгорний. – Одеса, : ОДЕУ, 2010. – 169 с.
13. Прибиткова І. М. Основи демографії: [Посібник] / І. М. Прибиткова. –К.: «АртЕк», 1997. –256 с.
14. Стеценко С. Г. Демографічна статистика: [Підручник] / С. Г. Стеценко. –К.: Вища

школа, 2005. – 415 с.

15. Основи демографії [Текст] : навч.-метод. посіб. / О. М. Опалюк, О. І. Лісовий ; М-во освіти і науки України, Кам'янець-Поділ. держ. ун-т, Ін-т реабілітології. – Кам'янець-Подільський : Медобори-2006, 2006. – 127 с.
16. Щербаков А. И. Основы демографии и государственной политики народонаселения: [Уч. пособ. для вузов.] / А. И. Щербаков, М. Г. Мдинарадзе. – М., 2005. – 208 с.